

Språkvårdsspalten

Vbl 9/6-69
1) En frågeställare i Malax skriver så här: »Orten Ulvila nära Björneborg kallas ofta på svenska Ulvsby. Är detta riktigt? Syftar inte leden Ul- snarare på gudanamnet Ull än på ordet ulv (= varg)? Borde inte orten på svenska kallas Ulle-

● Professor Carl-Eric Thors besvarar Vbl-läsarnas frågor om språkvård. Ni kan skriva till honom under adress Knektvägen 3 C, Helsingfors 40.
vi?» — Namnformen *Ulvsby* är medeltida. Vi har från 1300- och 1400-talen många skrivningar *Ulsby* och *Ulfby*. Det är denna namnform som ligger till grund för det finska *Ulvila*. *Ulv* är givetvis egentligen det gamla ordet för »varg» (jämför uttrycket »en ulv i fårakläder»), men liksom ordet *björn* brukades *ulv* som mansnamn. *Ulvsby* betyder därför »Ulvs gård». Det är nog riktigt att de gamla nordborna hade en gud *Ull*, som har minnen av i ortnamn (*Ultuna* och *Ulleråker* nära Uppsala, det göteborgska *Ullevi* är ett nytt namn), men sådana namn tycks inte finnas i Finland. Det *vi* som frågeställaren syftar på betydde »helgedom». Det ingår t ex i *Viborg*. Det kan dock inte ingå i *Ulvila*, ty i detta namn är *i* kort, i ordet *vi* långt. Det finska *Ulvila* är bildat på normalt finskt sätt: personnamnet *Ulv*, i finskan förändrat till *Ulvi* och *-la* som finns i många finska gårdnamn (*Setälä*, *Erkkilä* osv).
Ulvsby är ett av de många gamla svenska namnen vid Kumo älvs mynning. Andra är *Räfsö*, *Inderö*, *Ytterö*, *Norrmark*.

2) En frågeställare i Vasa undrar om inte *en nummer*, *numror* är finlandism och alltid borde heta *ett nummer*, *flera nummer*. — Frågan har bestämt behandlats tidigare i denna spalt. Det förhåller sig otivelaktigt så som frågeställaren menar. I äldre svenska var böjningen *en nummer*, *numror* normal, men den har trängts undan av *ett nummer*, *två nummer*. Detta är undantagslöst fallet i Sverige.

Beträffande språkbruket hos oss tror jag man vågar påstå, att *ett nummer* är det vanliga på tal om nummer av en tidning. *En nummer* hör man däremot ofta i betydelsen »skonummer» (en nummer för liten). Om jag skall döma efter min egen språkkänsla, är det särskilt flertalsformen *numror* som verkar stötande.

Regeln blir helt enkelt: skriv *ett nummer* och *flera nummer!*

3) Är det rätt att skriva »Blomkål är gott», »Geometri är svårt»? Det heter ju *blomkålen* och *geometrin*? — Det har faktiskt gått så i nutida svenska att i synnerhet namn på maträtter och skolämnen gärna kännes som neutrum (ett ord) i uttryck av detta slag. Det tyckes vara den allmänna, obestämda betydelsen som ger upphov till bestämmningen *gott* (i stället för *god*). Konstruktionen har blivit vanligare på senare år, även vid andra ord än sådana som avser mat och skolfack, t ex *Fotboll är trevligt*. Att märka är att bestämd form aldrig kan förenas med »gott, trevligt» och andra ord i neutrum: ingen skulle hitta på att säga »Ärterna är gott, utan det heter alltid »är goda».

Är man tveksam, går det vanligen lätt att omskriva t ex *Fotbollsspel är trevligt*. Det är trevligt med fotboll.

CARL-ERIC THORS